

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LESZNO NA LATA 2014-2020**

LESZNO 2014

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ WSTĘPNA

1. Wstęp	4
1.1. Podstawy prawne	5
1.2. Proces wypracowania strategii	7

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. Charakterystyka Gminy Leszno	7
3. Pomoc społeczna	12
3.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie	13
3.2. Diagnoza problemów społecznych Gminy Leszno	21
3.2.1. Ubóstwo	21
3.2.2. Bezrobocie	22
3.2.3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba	24
3.2.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	25
3.2.5. Alkoholizm	26
3.3. Analiza SWOT	26
3.4. Zasoby instytucjonalne	29

CZEŚĆ PROGRAMOWA

4. Cele strategiczne i harmonogram działań	30
4.1. Misja Gminy w zakresie polityki społecznej	30

4.2. Cele strategiczne, operacyjne, działania	30
4.3. Źródła finansowania	35
5. Monitoring i ewaluacja strategii	36
6. Zakończenie	36
6.1. Uwagi końcowe	36
6.2. Spis rysunków i tabel	37

CZEŚĆ WSTĘPNA

1. Wstęp

Od maja 2004 roku obowiązuje ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 182), która nałożyła na gminy obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to ogólny program definiowania i realizacji celów społecznych gminy, głównie w dziedzinie polityki społecznej. W programie wskazane są kluczowe problemy społeczne mieszkańców gminy, ich niezaspokojone potrzeby, a także wskazany jest kierunek działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, dolegliwych i negatywnych.

Strategia ma na celu wypracowanie najbardziej efektywnego i najlepiej dostosowanego do potrzeb systemu wsparcia ludności, tak by ludzie mieli dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, trudna sytuacja materialna rodzin wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stanowią wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności rozwiązania tych problemów zależy funkcjonowanie wspólnoty, jaką stanowi gmina. Rozwiązanie istotnych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leszno na lata 2014-2020 posiada ścisłą korelację z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu:

1. lokalnym:

a) gminnym: ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Leszno 2005-2014, Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Leszno w latach 2011-2014

b) powiatowym: ze Strategią Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2015 roku, Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2013 roku, Strategią

Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2009-2013

c) regionalnym: ze Strategią Rozwoju województwa Mazowieckiego do 2030 roku, Strategią wojewódzką w zakresie polityki społecznej dla województwa Mazowieckiego na lata 2005-2013.

1.1. Podstawy prawne

Cele i kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii są zgodne z rekomendacjami sformułowanymi w dokumentach określających politykę społeczną państwa, województwa, powiatu.

Strategia Lizbońska

Jednym z zadań wynikających z przystąpienie Polski do Unii Europejskiej było pojawienie się nowych zadań z zakresu polityki społecznej. Chociaż prawo wspólnotowe UE nie ingeruje w kompleksowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej, obowiązujące w państwach członkowskich to jednak polityka społeczna UE ujednocila narodowe polityki społeczne. Europejska polityka społeczna została określona podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie UE uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. Strategia Lizbońska określa cztery priorytety do prowadzenia polityki społecznej:

- dostęp do zatrudnienia oraz do środków finansowych, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia,
- pomoc najbardziej zagrożonym,
- mobilizacja wszystkich właściwych instytucji.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013r. , poz.182 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania

- 3) organizacje pomocy społecznej
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ze względu na różnorodność problemów społecznych występujących w gminie opracowanie Strategii oparto na także, na innych aktach prawnych, a w szczególności:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, ze zm.);
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.);
- ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. Nr 1, poz. 1228);
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).

1.2. Proces wypracowania strategii

Projekt Strategii został przygotowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych oraz materiałów przygotowanych przez jednostki administracji publicznej. Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w Strategii były również materiały Głównego Urzędu Statystycznego (Baza Danych Lokalnych). Analiza danych pozwoliła na dokonanie diagnozy stanu obecnego jak również pewnych tendencji obserwowanych na przestrzeni dłuższego okresu czasu. Analiza danych zebranych na przestrzeni kilku ostatnich lat (ostatnie 4 lata) pozwoliła na dokonanie prognozy zjawisk społecznych, charakterystycznych dla gminy.

Ważnym elementem procesu budowy Strategii było zorganizowanie warsztatów wyjazdowych z przedstawicielami instytucji pomocy społecznej w powiecie warszawsko zachodnim, w tym z Gminy Leszno. Materiał zgromadzony w wyniku badań dostarczył niezwykle ważnych informacji na temat funkcjonowania pomocy społecznej na terenie Gminy a także pomógł w sformułowaniu przyszłych działań opisanych w niniejszej Strategii.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2.Charakterystyka Gminy Leszno

Położenie i terytorium

Gmina Leszno położona jest na terenie województwa mazowieckiego, w powiecie warszawskim zachodnim. W centrum gminy, w odległości 20 km od Warszawy znajduje się miejscowość Leszno - siedziba Urzędu Gminy. Leszno leży przy skrzyżowaniu dróg krajowych Warszawa - Sochaczew i Nowy Dwór Mazowiecki - Błonie. Gmina Leszno od wschodu graniczy z gminami: Izabelin i Stare Babice. Na południu i zachodzie graniczy z 3 gminami Powiatu Warszawskiego Zachodniego: Ożarowem Mazowieckim, Błoniem i Kampinosem. W części południowo-zachodniej na niewielkim odcinku sąsiaduje z gminą Teresin z Powiatu Sochaczewskiego. Granica północna jest granicą z Powiatem Nowodworskim.

W skład Gminy Leszno wchodzi następujące sołectwa: Czarnów, Feliksów, Gawartowa Wola, Grabina, Szymanówek, Grądy, Grądky, Kępiaste, Korfowe, Ławy, Leszno, Julinek, Łubiec, Marianów, Powązki, Roztoka, Szadkówek, Trzciniec, Stelmachowo, Walentów, Podrochale, Wąsy-Kolonia, Wąsy-Wieś, Wiktorów, Wilkowa Wieś, Wilków, Plewniak, Wólka, Wyględy, Zaborów, Zaborówek. Gmina Leszno ma obszar 125,03 km², z czego 51% stanowią użytki rolne, a 46% powierzchni stanowi Kampinoski Park Narodowy. Prawie cała Gmina położona jest w zasięgu otuliny Parku.

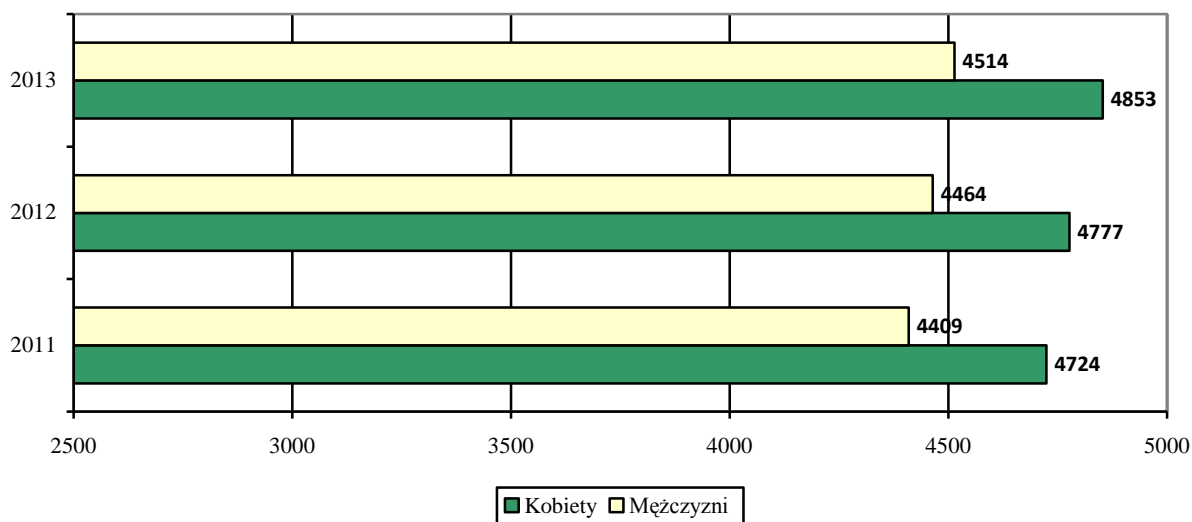
Gmina ma profil rolniczy - jest znaczącym ośrodkiem upraw w rejonie Warszawy, zwłaszcza warzyw, a także zbóż i roślin okopowych.

Komunikacja zbiorowa opiera się w na przewozach autobusowych obsługiwanych przez ZTM Warszawa oraz przez przewoźników prywatnych.

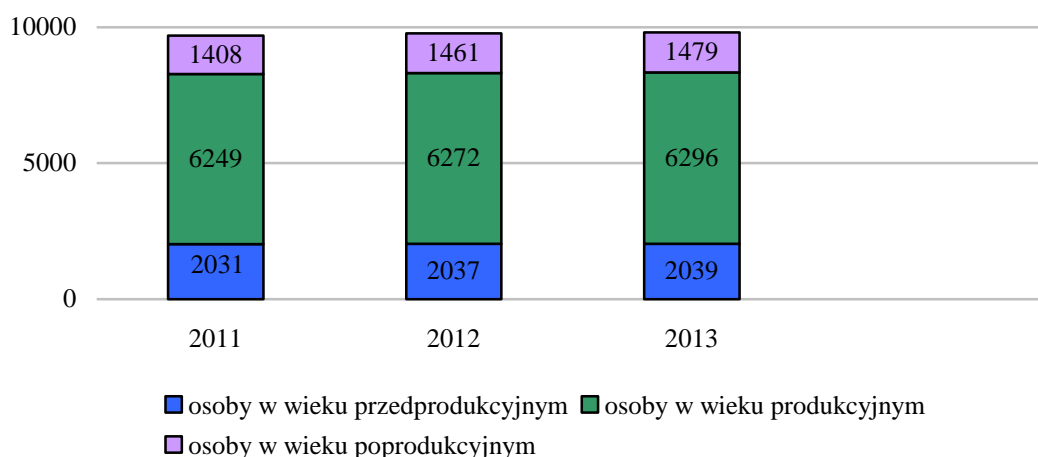
Ludność i jej struktura

Łącznie gminę zamieszkuje 9 368 osób, wśród których większość stanowią kobiety – 4 853, co stanowi 51, 31 % ogółu mieszkańców (stan na dzień 31.12.2013 r.). Na 100 mężczyzn przypadło 105 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia w 2013 r. wynosił 79 osób na 1 km² (w 2012 r. wskaźnik wynosił 78 osób na 1 km²).

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Leszno według podziału na płeć w latach 2011-2013. Stan na 31.XII. 2013. Źródło: Dane GOPS w Lesznie.

Wykres 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Leszno w latach 2011-2013. Źródło: Dane GOPS w Lesznie.

W latach 2011-2013 liczba ludności Gminy rosła z roku na rok, co jest pozytywnym zjawiskiem oznaczającym zarówno przyrost naturalny jak i migracją. Analiza struktury wiekowej mieszkańców Gminy za lata 2011-2013 pozwala stwierdzić, że korzystna jest proporcja osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Kultura

Lesznowskie Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów

O ponad 5 lat na terenie Gminy Leszno działa Koło Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, które skupia obecnie 74 członków. Lesznowskie Koło poprzez organizację różnych inicjatyw takich jak np. wycieczki, spotkania (z okazji Święta Kobiet, spotkanie wielkanocne, spotkanie wigilijne, spotkanie przy ognisku, spotkanie Andrzejkowe w Kamieńczyku, Bal Babci i Dziadka) stwarza członkom warunki do aktywnego, produktywnego i miłego spędzania wolnego czasu.

Lesznowskie Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów współpracuje z innymi terenowymi Kołami - z Błonia, Borzęcina, Ożarowa Mazowieckiego.

Lesznowski Chór Ballada

Powstał w 2007 roku i występuje podczas uroczystości gminnych, państwowych, plenerowych, kościelnych i okolicznościowych.

Klub Rodzica

Działa w Gminnym Ośrodku Kultury. Organizowane są zajęcia dla dzieci i ich opiekunów, warsztaty dla rodziców.

Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka Publiczna w Lesznie

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Zaborowie

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Czarnowie

Świetlice w Gminie Leszno

Role placówek kulturalnych pełnią działające na terenie Gminy świetlice. W ramach ich działalności odbywają się zajęcia gry na instrumentach, zajęcia kółek plastycznych i inne zajęcia świetlicowe. Organizowane są również festyny, imprezy okolicznościowe, koncerty, wystawy plastyczne a także letnie i zimowe akcje dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy działają następujące świetlice:

Świetlica w Lesznie

Świetlica w Czarnowie

Świetlica w Łubcu

Świetlica w Zaborowie

Zabytki

Do najcenniejszych zabytków na terenie Gminy Leszno należą zespoły pałacowo-parkowe w Zaborowie, Lesznie i w Zaborówku oraz zespoły dworsko-parkowe w Rochalach Wielkich i

w Gawartowej Woli. Wpisane do rejestru zabytków są również kościoły Mariawitów i Narodzenia św. Jana w Lesznie oraz Kościół Nawiedzenia NMP w Zaborowie, a także obiekty Zespołu Szkół Publicznych w Zaborowie.

Warte uwagi są zespoły przemysłowe z początków XX wieku Cukrowni Michałów, gorzelnia w Wilkowej Wsi oraz cegielni Janówek. Na terenie gminy jest w sumie 36 obiektów objętych ochroną Konserwatora Zabytków.

Miejsca Pamięci Narodowej

W gminie znajdują się takie miejsca jak: cmentarz Żołnierzy WP i ofiar II WW w Wiktorowie, groby powstańców z 1863 roku w Zaborowie, obelisk przy Al. Wojska Polskiego poświęcony poległym żołnierzom i partyzantom grupy AK „Kampinos”.

Edukacja

Na terenie Gminy znajdują się następujące placówki edukacyjne:

1. Zespół Szkół Publicznych w Lesznie (szkoła podstawowa i gimnazjum)
2. Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie (szkoła podstawowa i gimnazjum)
3. Publiczne Przedszkole Nr 1 im. "Leśnych Skrzatów" w Lesznie, oddział zamiejscowy w Czarnowie
4. Publiczne Przedszkole w Zaborowie
5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lesznie (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa oraz liceum)

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza „Promyk” w Lesznie

Na terenie gminy działa świetlica opiekuńczo-wychowawcza „Promyk” w Lesznie. Świetlica ta, prowadzi działalność opiekuńczo-wychowawczą i profilaktyczno-terapeutyczną dla dzieci. Głównym celem świetlicy jest organizacja czasu wolnego dla dzieci z rodzin problemowych. Dzieci mogą skorzystać z zajęć: plastycznych, dydaktycznych a także socjoterapeutycznych. Dzieci mogą skorzystać z posiłków na terenie świetlicy.

Sport i rekreacja

Północna część Gminy położona jest na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego, który stanowi 46% całej powierzchni Gminy. W granicach Gminy znajduje się kilka obszarów ochrony ścisłej. Na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego dozwolone są wszelkie formy turystyki przyjaznej środowisku, zaś samo poruszanie się dozwolone jest tylko po szlakach. Doskonałe warunki naturalne czynią Gminę Leszno jedną z atrakcyjniejszych gmin na Mazowszu pod względem wypoczynku i rekreacji. Amatorzy aktywnego stylu życia mają do dyspozycji liczne ścieżki rowerowe oraz sieć oznakowanych szlaków turystycznych prowadzących po Kampinoskim Parku Narodowym.

Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie

Do zadań Ośrodka należy zarządzanie terenami rekreacyjnymi i urządzeniami sportowymi na terenie Gminy, prowadzenie zajęć w zespołach sportowo-rekreacyjnych, organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych.

Klub Sportowy Partyzant Leszno

Działa od 1934 roku. Klub korzysta ze stadionu ZR w Lesznie

Opieka zdrowotna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają 3 ośrodki zdrowia:

1. NZOZ Centrum Zdrowia „Medicor” w Zaborowie
2. NZOZ „Medicor” w Lesznie
3. NZOZ „Maximem” w Lesznie.

3. Pomoc społeczna

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Za

realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Leszno odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie.

3.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie

OPS w Lesznie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Leszno, powołaną i działającą na zasadach określonych dla jednostek budżetowych oraz na podstawie:

1. uchwały Nr XIII/54/90 Gminnej Rady Narodowej w Lesznie z dnia 26 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie,
2. Statutu uchwalonego uchwałą Nr XV/81.2007 r. Rady Gminy Leszno z dnia 27 września 2007 r.
3. przepisów dotyczących pomocy społecznej oraz sektora finansów publicznych.

Ośrodek realizuje:

1. zadania własne gminy oraz zadania zlecone w zakresie pomocy społecznej, wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182),
2. zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
3. zadania wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
4. zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, wynikające z:
 - a) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.);
 - b) od 1 października 2008 r. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228).

Do zadań OPS należy w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, celowych, okresowych i innych,
- świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania,
- udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym bezdomnym,

- praca socjalna,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych i prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie upoważniony jest Kierownik OPS. Ośrodek załatwia sprawy w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego z uwzględnieniem szczegółowych unormowań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw.

W OPS w 2013 roku zatrudnionych było 8 pracowników: kierownik Ośrodka, 4 pracowników socjalnych, 3 pozostałych pracowników administracyjnych.

Pomoc społeczna – świadczenia pieniężne i niepieniężne

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej, itp.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z w/ w okoliczności. W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Tabela 1. Przyznana pomoc w latach 2011 – 2013 z podziałem na powód jej przyznania. Źródło: OPS w Lesznie.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2011		Rok 2012		Rok 2013	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach

Ubóstwo	70	208	80	204	74	194
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	3	2	2	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34		24		25	
w tym: wielodzietność	24		19		16	
Bezrobocie	58	179	53	172	65	213
Niepełnosprawność	55	137	58	131	47	119
Długotrwała lub ciężka choroba	60	133	61	125	58	125
Bezradność	56	234	48	196	43	177
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	5	18	17	69	7	26
Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	0		0		0	
Alkoholizm	35	97	35	95	34	93
Narkomania	1	3	3	7	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	20	5	18	5	11
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	8	3	16	3	7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Głównymi przyczynami udzielenia pomocy w roku 2013 były:

- ubóstwo - 74 rodziny, 194 osób
- bezrobocie – 65 rodzin, 213 osób,
- długotrwała lub ciężka choroba - 58 rodzin, 125 osób,
- niepełnosprawność – 47 rodzin, 119 osób,
- bezradność - 43 rodziny, 177 osób,
- alkoholizm - 34 rodziny, 93 osób.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na niewielki spadek w 2013 roku liczby rodzin objętych pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności, długotrwałej choroby, ubóstwa i bezradności. Jednocześnie odnotowano wzrost rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej są: zasiłki celowe, okresowe, stałe, specjalne celowe (bez świadczeń w formie posiłków).

Zasilek stały jest to świadczenie obligatoryjne (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

W roku 2013 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał 27 zasiłków stałych, w kwocie łącznej 98 188,62 złotych.

Zasilek celowy jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowanego.

OPS przyznał w 2013 roku 209 osobom zasiłki celowe na łączną kwotę 107 573 złotych.

Zasilek okresowy jest to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na

zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Okres, na jaki jest przyznany zasiłek okresowy, ustala Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. W roku 2013 z tego rodzaju świadczenia skorzystało 16 osób w kwocie łącznej 6 189 złotych.

Do jednych z zadań OPS należy dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wys.70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej. Gmina Leszno w 2013 r. opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 7 osobom. Łączna kwota, jaką gmina przeznaczyła na dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej w 2013 r. wyniosła 148 200 złotych.

Praca socjalna – jednym z głównych zadań w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie przez pracowników socjalnych – pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy każdej rodziny zgłaszającej się o pomoc. Jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adopcję w zmieniających się warunkach. Jej ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowaniem własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych do egzystencji godnej człowieka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce pomóc, pod warunkiem, że osoba sama zaangażuje się w proces zmian. W 2013 r. ogółem 143 osoby zostały objęte pracą socjalną.

Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne;
- zapomoga wypłacana przez gminy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. W roku 2013 OPS w Lesznie przyznał:

- jednorazową zapomogę w tytułu urodzenia dziecka – 61 osób, kwota łączna 61 000 zł,
- zasiłek pielęgnacyjny – 156 osób, kwota łączna 299 727, 00 zł,
- świadczenie pielęgnacyjne – 26 osób, kwota łączna 168 412 zł,
- opłata ubezpieczenia zdrowotnego od świadczeń pielęgnacyjnych- kwota łączna 49 858,00 zł.

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

W 2013r. z funduszu alimentacyjnego skorzystało 35 rodzin, w łącznej kwocie 286 050, 00 zł.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Od 01.2012 r. GOPS realizuje nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która nakłada na gminę obowiązki, związane z zapewnieniem wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowaniem pomocy dla dzieci pozbawionych opieki rodziców. W 2013 r. poprzez udział w Programie asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, której

organizatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, OPS w Lesznie pozyskał środki finansowe na zatrudnienie dwóch asystentów rodziny. Asystenci swoim wsparciem objęli 16 rodzin, które były skierowane przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Maz. - Wydział Rodzinny i Nieletnich. W 2013 r. czworo dzieci ze względu ze względu na zagrożenie zdrowia i życia zostało umieszczone w trybie natychmiastowym w spokrewnionej rodzinie zastępczej.

Realizacja programów pomocy społecznej

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Celem programu jest zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania (w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych); poprawienie poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach; ograniczenie niedożywienia poprzez upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Grupą docelową są głównie dzieci do 7-go roku życia; uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponad gimnazjalnej; osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach, w szczególności osoby samotne, w podeszłym wieku, chore lub niepełnosprawne. W 2013 r. liczba osób objętych programem wyniosła 104 osoby, 100% stanowiły dzieci. Ogółem kwota wydatkowana na dożywianie wyniosła 62 243 zł, w tym z dotacji 10 000 zł

Projekt „Można żyć inaczej – aktywna integracja społeczna w Gminie Leszno” w ramach realizacji projektu systemowego POKL Priorytetu VII; Promocja integracji społecznej, Działania; 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

Grupy docelowe tworzą kobiety i mężczyźni, będące klientami OPS w Lesznie. Projektem od 2008 r. do 2013 r. zostało objętych ogółem 71 osób, w tym 62 kobiety i 9 mężczyzn, którzy uczestniczyli w kursach zawodowych, dających uprawnienia do podjęcia pracy a także w zajęciach z zakresu pedagogiki, psychologii, prawa rodzinnego, cywilnego oraz warsztaty poprawy wizerunku. Projekt zakłada, że w ramach realizowanych działań wśród uczestników zostaną osiągnięte następujące rezultaty; uzyskanie certyfikatu ukończenia kursów zawodowych, podnoszenie aspiracji osobistych i zawodowych, wzrost samooceny i pewności siebie, zwiększenie motywacji w celu poszukiwania pracy i podnoszenia aktywności zawodowej.

Tabela 2. Wielkość środków wydatkowanych w ramach projektu „Można żyć inaczej – aktywna integracja społeczna w Gminie Leszno”. Źródło: OPS w Lesznie

Treść	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Wartość wkład własnego	8 695 zł	10 558,27 zł	11 441,14 zł	11 550 zł	10 206,00 zł	11 739 zł
Wartość otrzymanego dofinansowania	73 833 zł	89 996,73 zł	97 522,06 zł	98 450 zł	84 685,84 zł	100 061 zł
Ogółem	82 528 zł	100 555 zł	108 963,20 zł	110 000 zł	94 891,85 zł	111 800 zł

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Leszno

30 kwietnia 2011 r. zarządzeniem nr 59/2011 został powołany przez Wójta Gminy Leszno Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Leszno.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele m.in.:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ochrony zdrowia,
- Placówek Oświatowych z terenu gminy,
- Komisariatu Policji,
- Prokuratury Rejonowej w Grodzisku Mazowieckim,
- Kuratorzy Sądowi z Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w ramach realizacji założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach działań terapeutycznych przy Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień funkcjonuje grupa edukacyjno-pomocowa dla ofiar przemocy i osób współuzależnionych. Spotkania grupy odbywają się 1 raz w tygodniu.

W 2013 r. założono 36 Niebieskie Karty, w tym 23 założonych przez policję, 11 przez OPS i 2 przez oświatę. Odnotowano 36 osób doświadczających przemocy w tym 25 kobiety, 11 mężczyzn i 11 osób nieletnich. Wykazano 26 sprawców przemocy w tym; 1 kobieta i 25 mężczyzn. W celu realizacji procedur "NK" powołano 101 grup roboczych, we wszystkich uczestniczyli przedstawiciele policji i OPS, w 65 grupach roboczych uczestniczył przedstawiciel GKdsRPA, w 14 kuratorzy sądowi, w 14 przedstawiciele oświaty.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Została powołana Zarządzeniami Wójta Gminy Leszno: Nr 9/2012 z dnia 19 stycznia 2012r.

Członkowie Komisji posiadają wymagane przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej zgodnie z wymaganiami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomani i przemocy w rodzinie.

Zakres działań GKRPA obejmuje:

- realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Przemocy Domowej Gminy Leszno na dany rok,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów
- motywowanie do leczenia osób zgłoszonych na posiedzenia;
- podejmowanie czynności prowadzących do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przedstawione postępowanie dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu:

- powodują rozkład życia rodzinnego;
- demoralizację małoletnich;
- uchylają się od pracy;
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

3.2. Diagnoza problemów społecznych Gminy Leszno

3.2.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z największych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Leszno.

Jedną z definicji ubóstwo, mówi o tym, że jest to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pojęcie „podstawowe potrzeby”

obejmuje wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, udział w życiu kulturalnym i społecznym.

Ustalenie granicy ubóstwa opiera się głównie na oszacowaniu bieżących dochodów danej rodziny lub osoby. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczącego się posiadanego dochodu w tzw. minimum socjalnym. W 2013 r. granica minimum socjalnego wynosiła dla osoby samotnie gospodarującej 542 zł i 456 zł dla osoby w rodzinie. Obecnie ubóstwo dotyka już rodziny o dochodach przeciętnych, które do tej pory ekonomicznie sobie radziły zachowując średni poziom życia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie w 2013 r. udzielił wsparcia 74 rodzinom z powodu ubóstwa. W 2012 r. było 80 rodzin, które otrzymały pomoc z powodu ubóstwa.

Ubóstwo może być spowodowane różnymi czynnikami jak np. bezrobociem, niepełnosprawnością, biernością życiową, długotrwałą chorobą. Problem ubóstwa wśród przejawia się głównie w niedożywieniu dzieci, niemożności regulowania rachunków i opłat a także braku środków na zakup niezbędnych leków, zwłaszcza przez starsze osoby. GOPS w ramach programu „Dożywiania” wydaje bezpłatne obiady zarówno dla dzieci jak i osób samotnych i niepełnosprawnych, niemogących zapewnić sobie gorącego posiłku we własnym zakresie.

3.2.2. Bezrobocie

Bezrobocie w Gminie Leszno jest drugim, pod względem wielkości problemem społecznym. W 2011 r. wsparcia potrzebowało 58 rodzin (w tym 179 osób), w 2012 r. nastąpił nieznaczny spadek i pomoc została udzielona 53 rodzinom (w tym 172 osobom). W 2013 r. nastąpił ponownie wzrost liczby osób potrzebujących pomocy. 65 rodzin (w tym 213 osoby) otrzymało wsparcie.

Zgodnie z definicją ustawową, osobą bezrobotną jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Straty i skutki społeczne, które powoduje bezrobocie są trudne do oszacowania. Pierwsze odczuwalne skutki długotrwałego braku pracy są natury ekonomicznej – utrata źródła utrzymania, idące za tym ubożenie a w dalszej kolejności problemy społeczne. Efektem tego zjawiska jest pojawiająca się na szeroką skalę degradacja grup społecznych i to nie tylko osób bezpośrednio dotkniętych bezrobociem, ale także członków ich rodzin. Utrata pracy, przejście na zasiłek, jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej bardzo często prowadzą do ubóstwa ze wszystkimi

jego skutkami. Negatywnym skutkiem jest również zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Trudna sytuacja materialna rodziny rodzi bardzo często konflikty pośród dzieci pośrednio dotkniętych skutkami bezrobocia – popadają one w konflikty nie tylko z rówieśnikami, ale również wychowawcami i nauczycielami.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcone są przez tzw. bezrobocie utajone i pracę „na czarno” a zarejestrowanie się w Urzędzie Pracy pozwala mieć ubezpieczenie zdrowotne.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Leszno w latach 2011-2013. Stan na 31.12. 2013. Źródło: GOPS w Lesznie, Bank Danych Lokalnych GUS.

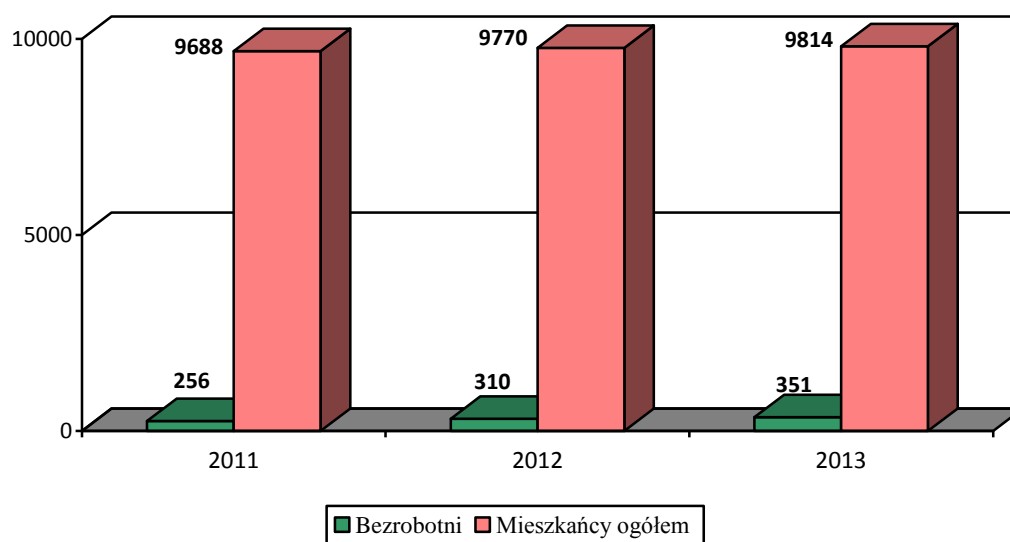

Tabela 2. Struktura rynku pracy na terenie Gminy Leszno w latach 2011-2013. Stan na 31.12. 2013. Źródło: GOPS w Lesznie.

RYNEK PRACY	2011r.	2012 r.	2013 r.
bezrobotni ogółem	256	310	351
bezrobotni długotrwale ogółem	93	113	150
bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	31	55	0

Na koniec 2013 r. udział bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Leszno w wieku produkcyjnym wyniósł 5,6%. Dla porównania wskaźnik ten w 2011 roku wynosił 4,1%, w 2012 roku 3,9%, w 2013 roku 4,9%.

W Lesznie funkcjonuje Zamiejscowy Punkt Powiatowego Urzędu Pracy w Błoniu. Utworzenie Zamiejscowego Punktu PUP eliminuje problem dojazdu do Błonia osób bezrobotnych. Pracownicy PUP dla Powiatu Warszawskiego w Błoniu podczas dyżurów w Lesznie obsługują osoby bezrobotne w zakresie rejestracji, potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy, wydawania zaświadczeń a także organizują spotkania grupowe z doradcą zawodowym oraz warsztaty aktywnego poszukiwania pracy. Z Zamiejscowego Punktu PUP mogą skorzystać również pracodawcy zgłaszający wolne miejsca pracy oraz uzyskując doradztwo w zakresie organizacji prac interwencyjnych, staży dla młodzieży.

3.2.3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Na terenie Gminy Leszno znaczącym problemem społecznym jest długotrwała lub ciężka choroba a także niepełnosprawność.

W 2013 roku z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby z pomocy skorzystało 58 rodzin (w tym 1125 osób). Pomimo tego, że liczba osób ubiegających się o pomoc z tytułu długotrwałej choroby maleje, (2012 r. 61 rodzin) jest to rozległy problem społeczny.

Podobna sytuacja jest z udzieloną pomocą z tytułu niepełnosprawności. W 2011 r. wsparcia potrzebowało 55 rodzin (w tym 137 osób), w 2012 r. 58 rodzin (w tym 131 osób), w 2013 r. pomocy udzielono 47 rodzinom (w tym 119 osobom).

Jedną z definicji określa niepełnosprawność, jako ograniczenie i wynikający z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób uważany za normalny dla człowieka. Osoba niepełnosprawna nie może samodzielnie zapewnić sobie możliwości normalnego funkcjonowania, wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia. Niepełnosprawność wiąże się z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Ograniczenia w normalnym funkcjonowaniu w społeczeństwie wynikają głównie z powodu barier architektonicznych (zarówno w mieszkaniach jak i budynkach użyteczności publicznej) a także z ograniczonymi środkami finansowymi na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych.

Podobnie jak w przypadku niepełnosprawności długotrwała choroba dezorganizuje życie chorej osoby. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem. Choroba może całkowicie sparaliżować aktywność osoby, w wyniku, czego wycofuje się na margines życia społecznego. Przyjmuje się, że długotrwała choroba musi trwać, co najmniej 6 miesięcy i jest potwierdzona zaświadczeniem lekarskim. Często prowadzi do ograniczeń w prawidłowym samodzielnym funkcjonowaniu i do zubożenia, tym samym wymaga wsparcia innych osób i instytucji. Problem zubożenia osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorujących związany jest z jednej strony z ponoszonymi wydatkami na leczenie, rehabilitację a z drugiej strony ograniczenie dochodów, utrata pracy.

3.2.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach to efekt kilku przyczyn, między innymi:

- braku czasu i zaangażowania rodziców w wychowywanie dzieci,
- niedojrzałości emocjonalnej rodziców, zwłaszcza bardzo młodych,
- brak wykształcenia (wykształcenie podstawowe),
- euro sieroctwo,
- brak umiejętności społecznych,
- problemy w rodzinie, np. uzależnienia, przemoc domowa,
- zatracenie wartości moralnych i etycznych,
- nieustabilizowane formalnie związki,

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie w 2013 r. udzielili wsparcia 43 rodzinom z tytułu bezradności (w tym 177 osobom). W 2012 r. pomoc uzyskało 48 rodzin (w tym 196 osób), w 2011 r. 56 rodzin (w tym 234 osoby).

Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań: nie realizuje właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, nie zaspokaja potrzeb materialnych i duchowych oraz nie przekazuje właściwych społecznie wzorców postępowania.

Pracownicy różnych instytucji stwierdzają zgodnie, że nie wystarczy zajmować się tylko dziećmi w celu poprawy ich funkcjonowania, lecz całą rodziną, która potrzebuje wszechstronnej diagnozy i pomocy. Podkreślają oni, że pomoc powinna być wczesna i mieć charakter profilaktycznym ochronny i aktywizujący jednostkę lub rodzinę do poszukiwania samodzielných rozwiązań.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze bardzo często są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w specjalnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub resocjalizacyjnych.

3.2.5. Alkoholizm

Problem alkoholizmu nie jest problem dominujący na terenie gminy, ale jest problemem tym większym, że często jest ukryty. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu. Alkoholizm wiąże się z występowaniem takich objawów ubóstwo, bezrobocie, problemy wychowawcze i zdrowotne, inne uzależnienia, wchodzenie w konflikt z prawem. Alkoholizm jest zjawiskiem bardzo niebezpiecznym nie tylko dla samej osoby dotkniętej chorobą alkoholową. Towarzyszy mu, bowiem zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc pracownicy socjalni i Policja stosują procedurę „Niebieskiej Karty”.

Na terenie Gminy Leszno działa powołana przez Wójta, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która tworzy warunki do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy Domowej..

3.3. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako najbardziej rozpowszechniony sposób analizy strategicznej, obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie i w jej otoczeniu. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) potencjalne), threats (zagrożenia prawdopodobne).

Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została opracowana dla głównych problemów społecznych występujących w Gminie Leszno, czyli

- ubóstwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność, długotrwała choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- alkoholizm.

UBÓSTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej ✓ różnorodność form pomocowych ✓ doświadczenie pracowników socjalnych i ich przygotowanie zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ występowanie patologii społecznych ✓ bezrobocie ✓ długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ✓ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów ✓ brak narzędzi eliminujących postawy roszczeniowe podopiecznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ pozyskiwanie środków unijnych na pomoc osobom najuboższym ➤ stworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych, działających na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby miejsc pracy ➤ pogorszenie się stanu zdrowia społeczeństwa ➤ niestabilne prawo w zakresie pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych ➤ roszczeniowa postawa części społeczeństwa

Źródło: opracowanie własne

BEZROBOCIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost znaczenia wykształcenia, jako wartości ✓ podnoszenie kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zjawisko „wyuczanej bezradności” ✓ mała ilość miejsc zatrudnienia ✓ wysokie bezrobocie długotrwale ✓ brak organizacji pozarządowych pomagających bezrobotnym ➤ zjawisko nielegalnego zatrudnienia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ regulacje prawne bardziej przyjazne przedsiębiorcom ➤ podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ brak stabilności zatrudnienia ➤ likwidacja miejsc pracy ➤ zjawisko „dziedziczenia bezrobocia”

Źródło: opracowanie własne

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALA CHOROBA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym ✓ Lesznowskie Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów ✓ Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych ✓ samotność osób starszych, schorowanych, niepełnosprawnych ✓ niski poziom życia osób starszych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ likwidowanie barier architektonicznych ➤ pozyskiwanie środków unijnych na pomoc osobom niepełnosprawnym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych i schorowanych ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ pogorszenie się stanu zdrowia społeczeństwa ➤ spadek liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowanie własne

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobrze funkcjonujący system opieki społecznej ✓ różnorodność form pomocowych ✓ doświadczenie pracowników socjalnych i ich przygotowanie zawodowe ✓ działania Zespołu Interdyscyplinarnego, kompleksowa pomoc dla osób zagrożonych przemocą lub doznających przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej ✓ występowanie patologii społecznych ✓ bezrobocie ✓ długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ✓ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ stworzenie sieci współpracy podmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępująca degradacja wartości rodziny oraz postępujący zanik wzorców wychowawczych ➤ osłabienie więzi rodzinnych i społecznych

lokalnych, działających na rzecz rodziny ➤ dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych	➤ wzrost patologii społecznych
---	--------------------------------

Źródło: opracowanie własne

ALKOHOLIZM

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ profesjonalne przygotowanie i doświadczenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ✓ współpraca z Policją ✓ Gminny Punkt Konsultacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niekonsekwencja w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ✓ brak reakcji społeczeństwa na negatywne wzorce, np. sprzedaż alkoholu nieletnim ✓ niewystarczające środki na realizację programów profilaktycznych ✓ łatwy dostęp do alkoholu i papierosów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ system szybkiego reagowania na zagrożenia w ramach Niebieskiej Karty ➤ rosnąca świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami ➤ współpraca w przedmiocie ograniczenia zjawisk patologicznych różnych podmiotów i instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ obniżenie wieku inicjacji alkoholowej ➤ wzrost bezrobocia ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ wzrost przemocy w rodzinie ➤ zaniki więzi, rozpad rodziny

Źródło: opracowanie własne

3.4. Zasoby instytucjonalne

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odbędzie się przy wsparciu:

- instytucji publicznych, samorządowych,
- organizacji pozarządowych,
- pozostałe jednostki.

Zasoby instytucjonalnych działające na terenie Gminy Leszno:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Placówki służby zdrowia,
5. Komisariat Policji,
6. Prokuratury Rejonowej w Grodzisku Mazowieckim,
7. Kuratorzy Sądowi z Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim,
8. Zespół Szkół Publicznych w Lesznie,
9. Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie
10. Publiczne Przedszkole Nr 1 im. "Leśnych Skrzatów" w Lesznie,
11. Publiczne Przedszkole w Zaborowie
12. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lesznie,
13. Świetlice,
14. Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami,
15. Ochotnicza Straż Pożarna,
16. Stowarzyszenie „Radość Dzieciom Niepełnosprawnym”,
17. Stowarzyszenie Pomocy Szkole w Lesznie,
18. Ogólnopolskie Stowarzyszenie na Recz Rozwoju Wsi w Lesznie.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

4.Cele strategiczne i harmonogram działań

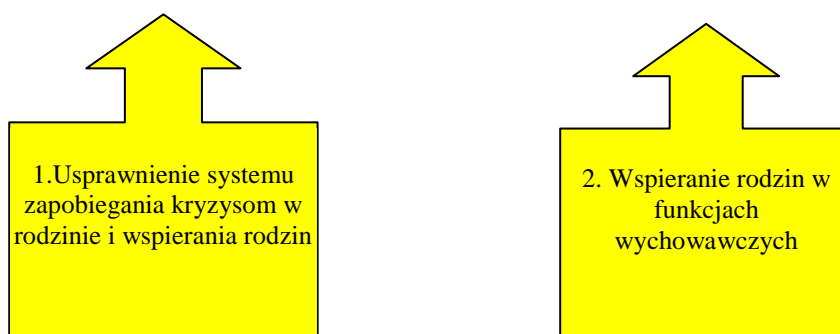
4.1. Misja Gminy w zakresie polityki społecznej

Misją Gminy Leszno jest kreowanie warunków odpowiednich do osobistego rozwoju i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

4.2. Cele strategiczne, operacyjne, działania

Cel Strategiczny 1. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Wdrożenie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ✓ Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin
- ✓ Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
- ✓ Opracowanie i realizacja programów specjalnych na rzecz dzieci i rodziców
- ✓ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie
- ✓ Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami
- ✓ Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy
- ✓ Diagnoza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci
- ✓ Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny
- ✓ Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych
- ✓ Rozwijanie warunków służących rozwojowi aktywności ruchowej dzieci i młodzieży
- ✓ Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego

Odpowiedzialni za realizację działań:

GOPS, Wójt

Źródło finansowania:

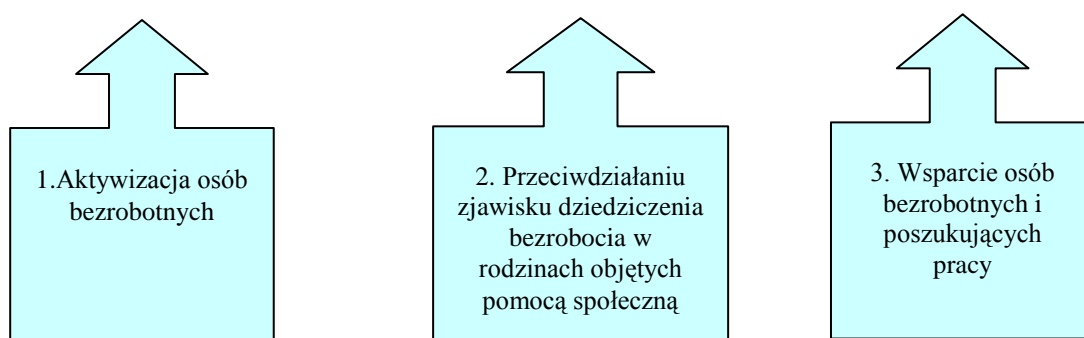
Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucje kościelne, placówki oświatowe

Cel strategiczny 2. System wsparcia osób bezrobotnych

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych
- ✓ Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne
- ✓ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych
- ✓ Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia
- ✓ Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy
- ✓ Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego i prawnego)
- ✓ Udzielenie osobom bezrobotnym wsparcia w formie finansowej i rzeczowej
- ✓ Rozpowszechnianie wśród bezrobotnych informacji na temat aktywnych metod form przeciwdziałania bezrobociu, a także o prawach i uprawnieniach bezrobotnych

Odpowiedzialni za realizację działań:

GOPS, Wójt

Źródło finansowania:

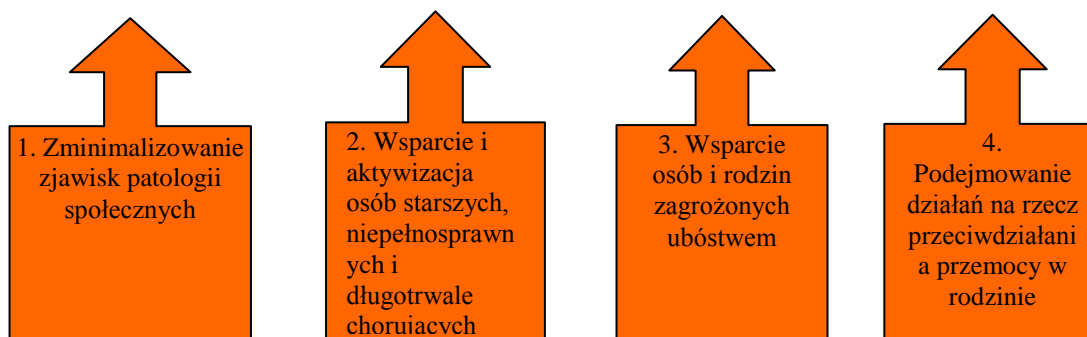
Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, lokalne media, instytucje kościelne.

Cel Strategiczny 3. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Wdrażanie programów profilaktycznych
- ✓ Promocja modelu zdrowego stylu życia
- ✓ Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii
- ✓ Inicjowanie działań zmierzających do edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania pierwszych objawów stosowania środków odurzających
- ✓ Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu
- ✓ Zabezpieczenie szkół przed dostępem dzieci i młodzieży do alkoholu i narkotyków
- ✓ Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- ✓ Rozszerzenie oferty punktu konsultacyjnego
- ✓ Organizowanie obozów terapeutycznych
- ✓ Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży
- ✓ Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych

- ✓ Ochrona dzieci przed wykorzystywaniem i molestowaniem
- ✓ Wsparcie ofiar przemocy w rodzinie
- ✓ Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa
- ✓ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- ✓ Likwidacja barier architektonicznych
- ✓ Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy
- ✓ Pomoc w zorganizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych

Odpowiedzialni za realizację działań:

GOPS, Burmistrz Gminy

Źródło finansowania:

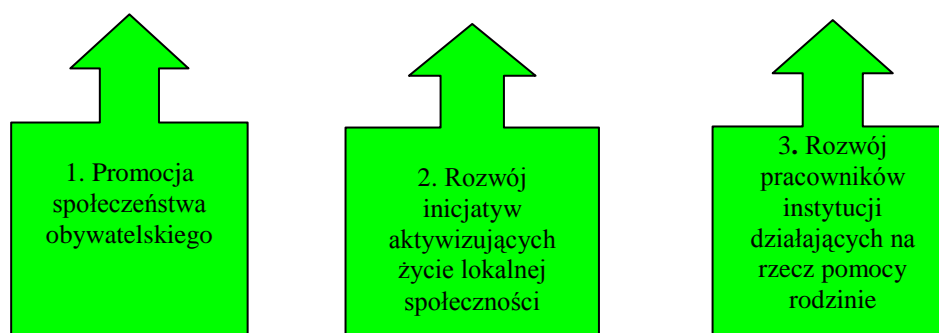
Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucje kościelne, placówki oświatowe, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Cel Strategiczny 4. Integracja społeczna

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
- ✓ Doskonalenie zawodowe pracowników pomocy
- ✓ Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz wspieranie inicjatyw społecznych
- ✓ Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie
- ✓ Tworzenie oraz realizacja projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat

Odpowiedzialni za realizację działań:

GOPS, Wójt

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy

Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, lokalne media

4.3. Źródła finansowania

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych finansowana będzie głównie z zasobów budżetowych Gminy Leszno. Przewiduje się możliwość dodatkowego finansowania, pochodzącego z następujących źródeł:

1. Krajowych

- środki rządowe
- środki samorządowe
- środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii
- sponsorzy
- inne.

2. Zewnętrznych

- środki pochodzące z Unii Europejskiej
- środki pochodzące z krajów europejskich, niewchodzących w skład Unii Europejskiej
- programów wynikających ze współpracy bilateralnej.

Głównymi środkami finansowania, pochodzącymi z zewnątrz będą środki pochodzące z Unii Europejskiej – przede wszystkim Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EFS będzie głównym źródłem finansowania zadań z

zakresu rozwoju zasobów ludzkich (Kapitał Ludzki), a EFRR będzie źródłem dofinansowania projektów związanych z inwestycjami.

5. Monitoring i ewaluacja Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań musi być poddawana monitoringowi i ewaluacji.

Punktem wyjścia do opracowania niniejszej Strategii była diagnoza potrzeb i oczekiwań mieszkańców, na podstawie, których zostały opracowane cele strategiczne, operacyjne i kierunki ich realizacji. Wiedza na ten temat jak również rozpoznanie i wybór celów nie są niezmiennie. Strategia, zatem będzie podlegać modyfikacjom i weryfikacjom w zależności od zmieniających się czynników w niej przedstawionych. Wyznaczone w Strategii cele będą realizowane przy wykorzystaniu możliwych zasobów i zaangażowaniu wszystkich wymienionych w niej instytucji i organizacji społecznych.

Prace nad realizacją celów i kierunków działań Strategii powinny być prowadzone w sposób ciągły, co może oznaczać w przyszłości aktualizację Strategii w zależności od zachodzących zmian.

Nadzór nad realizacją zadań zakreślonych w Strategii będzie sprawować Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań należał będzie do kierowników referatów Urzędu Gminy, dyrektorów jednostek organizacyjnych i innych, których współdziałal wymieniony został w Strategii.

Prowadzeniem monitorowania, wdrażania Strategii oraz jej oceny zajmować się będzie Zespół d/s Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leszno powołany przez Wójta. Zespół określi wskaźniki (ilościowe, finansowe, jakościowe), na podstawie, których będzie dokonywał monitoringu i oceny Strategii.

Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalone będą w zależności od ich kategorii i czasowej możliwości realizacji miesięcznie – kwartalnie – rocznie.

6. Zakończenie

6.1. Uwagi końcowe

Przedstawiona Strategia jest dokumentem, który wskazuje na konieczność konkretnych działań w ramach rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Leszno. Jej celem jest przede wszystkim wskazanie kierunków działań w sferze polityki społecznej, służących wspólnemu celowi, jakim jest pomoc osobom, które ze względu na trudną sytuację

materialną nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich tych, które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy.

Podstawowym warunkiem realizacji Strategii będzie pełna współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciw wykluczeniu i marginalizacji społecznej.

Oprócz programów służących rozwiązywaniu problemów społecznych wymienionych w niniejszym dokumencie, w miarę potrzeb będą powstawały inne mające bezpośredni związek z problematyką dotyczącą społeczności lokalnej. Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, które stanowią odrębne dokumenty corocznie uchwalane przez Radę Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leszno nie wyczerpuje wszystkich działań, które należy realizować na rzecz społeczności lokalnej. Dokument został opracowany w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich tych, które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy.

6.2. Spis tabel i rysunków

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Leszno według podziału na płeć w latach 2010-2012. Stan na 31.XII. 2012. Źródło: Dane GOPS w Lesznie.

Wykres 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Leszno w latach 2010-2012. Źródło: Dane GOPS w Lesznie.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Leszno w latach 2010-2012. Stan na 31.12. 2012. Źródło: GOPS w Lesznie, Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 1. Przyznana pomoc w latach 2010 – 2012 z podziałem na powód jej przyznania.

Źródło: GOPS w Lesznie.

Tabela 2. Wielkość środków wydatkowanych w ramach projektu „Można żyć inaczej – aktywna integracja społeczna w gminie Leszno . Źródło: OPS w Lesznie.

Tabela 3. Struktura rynku pracy na terenie Gminy Leszno w latach 2010-2012. Stan na 31.12. 2012. Źródło: GOPS w Lesznie.